

FN-chefens Östtimorrapport

FN-chefen Ban Ki-Moons senaste Östtimorrapport, som omfattar perioden 8/1-20/9 2011, distribuerades till säkerhetsrådet den 14 oktober. Rapporten är framlagd i enlighet med säkerhetsrådets resolution 1969 från i år som innebär att mandatet för United Nations Integrated Mission in Timor-Leste (UNMIT) förlängs till den 26 februari 2012. UNMIT fortsatte att ledas av Ameerah Haq som hade två nära medarbetare för utvecklings- och säkerhetsfrågor.

Lugn politisk utveckling

Den politiska utvecklingen förblev relativt lugn. Fortsatta framsteg gjordes i att konsolidera fred, stabilitet och utveckling. De politiska partierna intensifierade sina förberedelser inför president- och parlamentsvalen under 2012. Man betonade behovet av att upprätthålla nationell enighet och att prioritera långsiktig socioekonomisk utveckling. President José Ramos-Horta fortsatte att befrämja nationell enighet och stabilitet med hjälp av offentliga meddelanden och genom att anordna storskaliga evenemang som en cykeltävling i september. På den internationella kvinnodagen den 8 mars uttalade han sig för att bygga ett samhälle präglad av fred, stabilitet och harmoni i vilket både män och kvinnor har hopp inför framtiden.

Parlamentet var alltså ett viktigt forum för demokratisk debatt och antog i januari budgeten och i juli den strategiska utvecklingsplanen för 2011-2030. Goda relationer upprätthölls med Indonesien. Utrikesminister Zacarias da Costa ledde i juli den delegation som deltog i ASEAN:s (Association of Southeast Asian Nations) utrikesministermöte i Bali. I augusti undertecknade länderna ett avtal om försvarssamarbete. Samtal hölls om att fastställa gränsen för de tre procent som man ännu inte har kommit överens om.

UNMIT-chefen upprätthöll regelbundna kontakter med både regeringen och oppositionen, bl.a. för att förbereda nästa års val. Säkerhetsläget var stabilt och brottsligheten fortsatt låg. I april ledde dock en trafikolycka till bråk mellan militären och polisen. En undersökning genomfördes och en officer blev bestraffad. Gängvåld förekom. I september hade UNMIT 1.195 man på plats. UNMIT vidtog åtgärder för att stärka Östtimors försvarsstyrkor.

Mänskliga rättigheter

UNMIT mottog 76 anmälningar om människorättsbrott (MR) av polisen och åtta av militären. Våld i hemmet förekom och behandlades genom traditionella mekanismer som inte alltid är förenliga med internationell MR-lagstiftning. Polisen uppmanade byledare att rapportera alla former av våld i hemmet. Arbetet med att ställa ansvariga för MR-brott begångna under krisen 2006 inför rätta gick fortsatt trögt. Regeringen har ratificerat de flesta internationella MR-avtal och även Romstadgan för att upprätta den internationella brotts-

målsdomstolen.

UNMIT:s enhet för att undersöka brott mot mänskligheten begångna mellan den 1/1 och 25/10 1999 fortsatte sitt arbete. Den 20 september hade arbetet med 235 av 396 fall slutförts (59 procent). Utredningar pågår av 24 fall. I juli dömdes en före detta milismedlem till nio års fängelse för ett mord utfört i Liquica den 6 september 1999.

Fram till den 31 augusti i år hade 2,963 brottsmål behandlats vilket är en stor förbättring. Det finns 4,830 fall kvar att lösa. Regeringen gjorde i samarbete med civilsamhället och parlamentet ansträngningar för att befrämja implementeringen av lagen mot våld i hemmet genom att hålla möten både med åklagare, domare och representanter för justitiedepartementet samt bychefer om strategierna. Nya domare, åklagare och försvarsadvokater utnämndes, men det finns fortfarande 22 utländska legala rådgivare kvar i landet.

Utvecklingsfrågor

I juni var Östtimor och Storbritannien värdar för "The Second International Dialogue on Peacebuilding and Statebuilding" som hölls i Liberia. G7-gruppen, för vilken Östtimor var en av ledarnationerna, höll samtal med givarländerna och civilsamhället om hur bistånd kan underlätta arbetet för att uppnå millenniemålen. Den nationella kommittén för att uppnå målen beslöt i april att prioritera arbetet för att uppnå de mål som har att göra med näringsstandard.

Offentliga utgifter fortsatte att driva Östtimors ekonomiska tillväxt. Oljefonden uppgick den 30 juni till 8.3 miljarder dollar. Mellan den 11 och 13 juli hölls det fjärde Timor-Leste Development Partners Meeting, i vilket delegationer från mer än 50 nationer deltog samt även UNMIT och olika FN-organ. Mötet antog Dili Development Pact om stöd till regeringen och dess partners för utvecklingsarbete och erkänner den vid mötet officiellt lanserade nationella utvecklingsplanen som ramverket för att genomföra alla utvecklingsprogram.

När slutresultaten i befolkningsräkningen 2010 offentliggjordes i juli framkom det att en snabb urbanisering pågår, att det råder skillnader i antalet skolbarn mellan städerna och landsbygden, att läskunnigheten har stigit, att sysselsättningen har sjunkit och att omkring två tredjedelar av hushållen har tillgång till rent vatten.

Övergångsfasen

UNMIT och regeringen gjorde fortsatta framsteg i arbetet för att avsluta UNMIT-mandatet. Preliminära samtal har hållits för att diskutera FN:s roll efter att valen har hållits nästa år. Arbetet gjordes för att höja den inhemska personalens kunskapsnivå för att förbättra dess möjligheter att få jobb efter att UNMIT har lämnat

Fortsättning på sidan 8

Fortsättning från sidan 4
landet.

Finansiella frågor och observationer

FN:s generalförsamling har fastställt sitt stöd för perioden 1/7 2011-30/6 2012 till 196.1 miljoner dollar. En glädjande nyhet är att den nationella polisen i mars

blev ansvarig för allt polisarbete. Om polisen kommer kunna hantera situationen inför nästa års val är dock ännu oklart. Fortsatt stöd från UNMIT till uppbyggnaden av polismakten är nödvändig under 2012. Att hålla val under fredliga förhållanden är en viktig uppgift för Östtimor.

Gabriel Jonsson

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.